

Euroopa Ombudsman kutsub huvitatud isikuid üles esitama tähelepanekuid ombudsmani omaalgatusliku uurimise kohta, milles käsitletakse põhiõigustega seotud kohustuste täitmist Frontexi poolt

Kirjavahetus - 19/07/2012

Juhtum OI/5/2012/BEH-MHZ - **Alguskuupäev:** {0} 06/03/2012 - **Soovitus** 09/04/2013 -

Eriaruande kuupäev: {0} 07/11/2013 - **Otsuse kuupäev:** {0} 12/11/2013 - **Asjassepuutuvad institutsioonid** Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Pärast eriaruannet lõpetatud juhtumid) |

Taust

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 228 kohaselt on Euroopa Ombudsmanil õigus korraldada omaalgatuslikke uurimisi seoses liidu institutsioonide, organite või asutuste tegevuses esinevate võimalike haldusliku omavoli juhtumitega.

6. märtsil 2012 käivitas ombudsman omaalgatusliku uurimise, et uurida põhiõigustega seotud kohustuse täitmist Frontexi poolt.

Uurimise alustamisest teavitavas kirjas, milles Frontexil paluti esitada oma arvamus, märkis ombudsman, et Frontexi tegevuse aluseks olev õigusraamistik on muutunud. Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 muutus Euroopa Liidu põhiõiguste harta Frontexi jaoks õiguslikult siduvaks. Peale selle näeb oktoobris 2011 vastuvõetud määrus 1168/2011/EL [1] (edaspidi „määrus”) ette täiendavad põhiõigustega seotud kohustused, mida Frontex peab täitma.

Võttes arvesse uut õigusraamistikku ja kodanikuühiskonna suurt huvi ELi välispiiride haldamise, sealhulgas selle põhiõigusliku mõõtme vastu, pidas ombudsman kasulikuks selgitada omaalgatusliku uurimise abil välja, kuidas Frontex eespool nimetatud kohustusi täidab. Ta esitas Frontexile mitu konkreetset küsimust. Need küsimused käsitlevad näiteks põhiõiguste strateegia väljatöötamist ja põhiõiguste ametniku ametisse nimetamist.

17. mail 2012 esitas Frontex ombudsmanile oma arvamuse.

Arvamuse kokkuvõte

Frontexi arvamus koosneb Frontexi tegevdirektori lühikesest kirjast ja kuuest lisast. Tegevdirektor väidab oma kirjas kokkuvõtlikult, et Frontex töötas 2010. aastast (ammu enne määruse vastuvõtmist) välja põhiõiguste strateegia ja sellega seotud tegevuskava, tellis eetilistust ja piiride turvalisust käsitleva välisuuringu ning koostas oma töötajate ja Frontexi tegevuses osalevate külalisametnike jaoks siduva käitumisjuhendi. Kuna määrusega nähakse ette mitme täiendava mehhanismi loomine, et tagada Frontexis põhiõiguste täielik järgimine, on agentuur tegelenud nende küsimustega alates möödunud aasta lõpust. Selle tulemusel reklaamitakse praegu Frontexi veebisaidil põhiõiguste ametniku ametikohta ja peagi on saabumas taotluste esitamise tähtaeg. Peale selle saadab Frontex lähitulevikus välja kutsed tegevdirektorit ja haldusnõukogu põhiõigustega seotud küsimustes abistama hakkava nõuandefoorumi liikmekandidaatidele. Et tagada põhiõiguste järgimine ühisoperatsioonide ja katseprojektide puhul, on koostatud Frontexi standardoperatsioonide läbiviimise kord, mis peagi heaks kiidetakse. Frontex esitas eespool nimetatud mehhanismide täiendavad üksikasjad tegevdirektori kirja lisades alljärgnevalt: I lisa – „Vastus ombudsmani konkreetsetele küsimustele, mis on esitatud omaalgatusliku uurimise alustamisest teavitavas kirjas” (kirjaga on võimalik tutvuda ombudsmani veebilehel ...); II lisa – „Frontexi põhiõiguste strateegia”; III lisa – „Frontexi põhiõiguste tegevuskava”; IV lisa – „Frontexi käitumisjuhend”; V lisa – „Frontexi ametlikud pressiteated põhiõiguste ametniku ja nõuandefoorumi kohta”; VI lisa – „Frontexi põhiõiguste ametniku vaba ametikoha teade”.

Frontexi arvamuse avaldamine ja üleskutse esitada tähelepanekuid

Võttes arvesse kodanikuühiskonna huvi algatatud uurimise vastu, peab ombudsman asjakohaseks ja kasulikuks teha Frontexi seisukoht kättesaadavaks oma veebilehel [2] .

Ombudsman mõistab, et seoses algatatud uurimisega tõstatub mitu tehnilist küsimust, mida käsitletakse üksikasjalikumalt Frontexi arvamuses. Ombudsman on teadlik ka põhiõiguste kaitse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide erihuvist käimasoleva uurimise vastu. Sellepärast kutsub ombudsman huvitatud isikuid ning eelkõige vabaühendusi ja teisi uurimisega seotud valdkonnas tegevaid organisatsioone üles esitama tähelepanekuid Frontexi arvamuse kohta. See arvamus praegu kättesaadav vaid algupärase versioonis, st inglise keeles. Huvitatud isiku taotluse korral tagab ombudsman dokumendi tõlkimise teistesse ELi keeltesse. Huvitatud isikud võivad loomulikult esitada oma tähelepanekud ka ükskõik millises teises Euroopa Liidu lepingu artikli 55 lõikes 1 nimetatud keeles.

Saabunud tähelepanekud on kättesaadavad Frontexile ja taotluse korral asjast huvitatud kolmandatele isikutele.

Nagu kõik ELi institutsioonid, peab ombudsman tegutsema nii avalikult kui võimalik – tema ülesanne on edendada läbipaistvust. Kui tähelepanekuid esitavad huvitatud isikud ei soovi oma nimesid avaldada ja/või oma märkusi avalikkusele kättesaadavaks teha, peavad nad oma soovist märkusi edastades teada andma ja seda põhjendama.

Mis ombudsmani huvitab?

Käesolevas uurimises käsitletakse põhiõigustega seotud kohustuste täitmist Frontexi poolt. Seetõttu on ombudsman väga huvitatud vabaühenduste ja teiste uurimisega seotud valdkonnas tegevate organisatsioonide tagasisidest vastuste kohta, mis Frontex ombudsmani esitatud küsimustele andis.

Käesoleva uurimise eesmärk **ei ole** uurida ja lahendada üksikjuhtumeid, mis on seotud Frontexi põhiõigustealaste kohustustega. Selliste juhtumite kohta võib loomulikult esitada ombudsmanile üksikkaebuse. Kaebuse vorm on ombudsmani veebilehel.

Kuidas anda oma panus?

Märkused tuleks saata ombudsmanile **30. septembriks 2012**

- kirja teel aadressil European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F - 67001 Strasbourg Cedex, Prantsusmaa;
- faksi teel numbril +33 (0)3 88 17 90 62;
- e-kirja teel aadressil <http://www.ombudsman.europa.eu/et/shortcuts/contacts.faces> [Linki]

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1168/2011, 25. oktoober 2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2007/2004 Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta, ELT 2011 L 304, lk 1.

[2] Arvamuse IV lisa sisaldab isikuandmeid, nt teatud Frontexi ametnike nimesid. Koosõlas määruse 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) artikli 4 lõike 1 punktiga b, nagu seda tõlgendab oma kohtupraktikas Euroopa Kohus, ning määruse 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel) artikliga 5 on eespool nimetatud isikuandmed – välja arvatud Frontexi tegevdirektori nimi – kustutatud.